

Statistiken över 1958 års taxeringar

Av byråchefen John Bredal Bauer.

Statistiska centralbyråns berättelse Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1958 väntas utkomma av trycket under våren. En sammanfattning av de viktigaste resultaten lämnas härnedan.

I. Taxeringsutfallet år 1958.

A. Fastighetstaxeringen.

I tab. 1 lämnas uppgifter om såväl 1957 som 1958 års värden på skattepliktiga fastigheter.

Under år 1958 ägde ingen allmän fastighetstaxering rum. Under sådana år brukar värdet av jordbruksfastighet ej nämnvärt förändras. Så var även fallet år 1958 såsom tabellen utvisar. Sålunda sjönk värdet av jordbruksfastighet med 111,1 milj. kr. eller endast 0,5 %. Värdet av annan fastighet steg däremot med 3.289,8 milj. kr. eller 5 %, vilket främst beror på nybyggnader. I tabellen angivna fastighetsvärden innefatta även fastigheter tillhöriga svenska aktiebolag. Dessa uppgå till 2.747,8 milj. kr. för jordbruksfastighet samt till 18.539,0 milj. kr. för annan fastighet.

B. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

En sammanfattning av 1958 års taxering till statlig inkomstskatt samt kommunal inkomstskatt lämnas i tab. 2. I tabellen har åtskillnad gjorts mellan å ena sidan fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser ("fysiska personer m. fl.") samt å andra sidan övriga skatt-

skyldiga, bland vilka de svenska aktiebolagen äro de ojämförligen mest betydelsefulla.

Vad först den statliga inkomsttaxeringen beträffar, har den sammanräknade nettoinkomsten, som utgör summan av inkomsterna från skilda förvärvskällor efter avdrag av underskott å förvärvskälla, stigit med 2.388,8 milj. kr. eller 6,4 % och uppgick till inalles 39.599,7 milj. kr. Uppgången beror främst på inkomst av tjänst, som ökat med 8 %. Även inkomst av rörelse har stigit — med 7 %. Övriga förvärvskällor, jordbruksfastighet, annan fastighet och kapital, utvisa däremot nedgång, inkomst av kapital, trots räntehöjningen under år 1957, med så mycket som 7 %. Den sistnämnda förvärvskällan har synbarligen väsentligt påverkats av att det schablonavdrag å 100 kr., som vid 1957 års taxering medgavs en var skattskyldig med inkomst av kapital, höjts till 300 kr. (för samtaxerade makar från 200 till 600 kr.).

Avdrag för underskott å förvärvskälla ha stigit med ej mindre än 41 % och andra allmänna avdrag med 4 %. Ökningen av de förstnämnda avdragen torde ha flera orsaker bl. a. höjda räntekostnader för fastighetsägare samt det vid 1958 års taxering införda extra avdraget på 200 kr., som ibland, då fastighetsinkomsten varit för låg, överförts som underskott under allmänna avdrag.

Vad de olika kategorierna av skattskyldiga beträffar, kan nämnas, att för fysiska personer m. fl. den sammanräknade nettoinkomsten stigit med 2.174,9 milj. kr.

eller 6 % samt för svenska aktiebolag med 193,9 milj. kr. eller 7 %.

Som en följd av de stigande inkomsterna har även en uppgång i skatteunderlaget inträffat. Såsom av tab. 2 framgår ökades den taxerade inkomsten med 2.163,6 milj. kr. och den beskattningsbara med 2.010,9 milj. kr. eller med 7 resp. 9 %. Av tabellen framgår vidare, att den taxerade inkomsten överstiger den beskattningsbara med 9.877,1 milj. kr. Skillnaden utgöres till övervägande delen av ortsavdragen, vilka sålunda uppgå till betydande belopp. En mindre del av skillnaden, uppskattningsvis högst 1 % av densamma, beror på att den beskattningsbara inkomsten fr. o. m. år 1958 skall avrundas nedåt till jämnt 100-tal kr.

Den påförda statliga inkomstskatten uppgår till 4.750,2 milj. kr., vilket är 171,6 milj. mer än året förut. För fysiska personer m. fl. utgör uppgången 49,9 milj. kr., medan för svenska aktiebolag skatten stigit med 115,1 milj. kr.

Den till statlig förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenheten, som uppgår till 27.954,0 milj. kr., har sedan år 1957 stigit med 220,6 milj. kr., trots att genom lagändring förmögenheter mellan 50.000 och 80.000 kr. befriats från förmögenhetsskatt. Det därigenom uppkomna bortfallet har således mer än väl uppvägs av andra omständigheter, i främsta rummet genom de vid 1957 års allmänna fastighetstaxering kraftigt höjda fastighetsvärdena.

Den statliga förmögenhetsskatten uppgick år 1958 till 170,9 milj. kr., vilket belopp dock endast motsvarar 3,6 % av den statliga inkomstskattens totalbelopp. Övervägande delen av förmögenhetsskatten belöper på fysiska personer. I genomsnitt

motsvarar förmögenhetsskatten 6 promille av den beskattningsbara förmögenheten.

Utöver de statliga inkomst- och förmögenhetsskatterna böra för fullständighets skull även två andra slag av skatter till staten omnämnas i samband med redogörelsen för taxeringsutfallet, nämligen investeringsavgift samt skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar — utskiftningsskatt.

Den påförda investeringsavgiften uppgick till 215,5 milj. kr., varav 190,6 milj. kr. påförts svenska aktiebolag, 10,4 milj. kr. fysiska personer o. dyl. samt 14,5 milj. kr. övriga skattskyldiga. År 1957 var den påförda investeringsavgiften 201,9 milj. kr. eller något lägre än 1958 års belopp.

Den påförda utskiftningsskatten uppgick till 10,5 milj. kr. Därav utgör ett belopp på 8,6 milj. kr. skatt som ursprungligen taxerats år 1957 men till följd av ändring av prövningsnämnden överförts till år 1958.

Vid den kommunala inkomsttaxeringen har den taxerade inkomsten stigit med 2.044 milj. kr. eller 5,5 %, den beskattningsbara med 1.912 milj. kr. eller 6 %. I de taxerade och beskattningsbara beloppen ingår det s. k. garantibeloppet av fastighet, beräknat efter 2,5 % av resp. fastigheters värde. Tidigare hade garantibeloppet beräknats efter 4 %. Genom de kommunala ortsavdragen samt avrundningarna av den beskattningsbara inkomsten bortgick från den taxerade inkomsten ett belopp av 6.059,3 milj. kr., vilket motsvarar 61 % av de statliga ortsavdragen och avrundningarna (9.877,1 milj. kr.).

På grund av att de kommunala ortsavdragen höjts fr. o. m. taxeringen år 1959, skola de lokala skattemyndigheterna för beräkning av källskatten omräkna skatteunderlaget, som om de nya ortsavdragen

redan gällde. Genom denna omräkning bortgår ytterligare 3.817,8 milj. kr. i beskattningsbar inkomst (eller 38,2 milj. skattekrönor).

II. Fördelningen av inkomst och förmögenhet år 1957 (enl. 1958 års taxering).

A. Inkomstfördelningen.

Statistiken över 1957 års inkomster är liksom statistiken för de närmast föregående åren en urvalsundersökning och omfattar personer födda den 5, 15 och 25 dagen i resp. månad eller cirka 10 % av inkomsttagarna. Endast i inkomstlägen över 30.000 kr. medtagas samtliga inkomsttagare i statistiken. Siffrorna för klasserna under 30.000 kr. ha samtliga uppräknats med 10. (Såsom av tab. 3 och 4 synes sluta också alla antal i samtliga inkomstklasser utom den högsta på noll.) Äkta makar, som samtaxerats, räknas numera i statistiken som två skilda inkomsttagare.

Materialet till inkomststatistiken är behäftat med vissa brister, framför allt i fråga om antalet inkomsttagare i klasserna över 30.000 kr., vilket torde vara för lågt.

Om inkomstfördelningen inom olika yrkesgrupper år 1957 lämnas uppgifter i tab. 3.

Av samtliga 4.010.309 inkomsttagare voro 2.934.747 eller 73 % anställda. Företagarna och de icke yrkesverksamma utgjorde 13 % resp. 14 %. Av de särskilda yrkesgrupperna bilda de anställda inom industri och hantverk i övrigt den mest betydande gruppen med 26½ % av samtliga inkomsttagare. Tillsammans med anställda inom byggnadsverksamhet uppgå de till inemot ⅓ av det totala antalet. Den näst största gruppen utgöres av anställda inom handel med 13½ %. Anställda inom

allmän förvaltningstjänst uppgå till 10½ % samt företagare och anställda inom jordbruk med binärningar till resp. 7 och 6½ %.

Såsom av tab. 3 framgår, förefinnas betydande olikheter i fördelningen på inkomstklasser de olika yrkesgrupperna emellan. Några procenttal må exemplifiera detta. Sålunda hade 32 % av företagarna inom fria yrken, dit läkare, advokater m. m. hänföres, mer än 20.000 kr. i årsinkomst. Det näst högsta procenttalet för denna inkomstklass uppgår endast till 17 och avser företagarna inom handel. Av företagarna inom byggnadsverksamhet, samfärdsel och handel hade mer än hälften en årsinkomst om 10.000 kr. eller mer. Bland jordbrukets företagare kommo däremot endast 26 % i inkomstklasserna över 10.000 kr.

Bland de anställda äro grupperna byggnadsverksamhet och samfärdsel särskilt rikligt representerade i klasserna över 10.000 kr. med resp. 58½ och 57 % av inkomsttagarna i dessa klasser. De ogynnsammaste fördelningarna uppvisa de båda yrkesgrupper, inom vilka lönerna alltjämt i viss uträkning bestå av naturaförmåner, nämligen jordbruk med binärningar samt husligt arbete. Inom den sistnämnda gruppen äro inkomster över 10.000 kr. tämligen sällsynta.

Sparsammast företrädda inom de lägsta inkomstklasserna äro företagare inom samfärdsel och byggnadsverksamhet, av vilka endast omkring 4 % finnas i klasserna under 3.000 kr.

De icke yrkesverksamma förete en ogynnsam inkomstfördelning med hög frekvens, 51 %, i de båda lägsta inkomstklasserna (under 3.000 kr.). Inom denna grupp förekommer ett stort antal gifta kvinnor (jfr tab. 4).

De uppgifter om medelinkomsten per inkomsttagare, som återfinnas i tab 3, utvisa även, att de yrkesgrupper, som ha en gynnsam inkomstfördelning, också ha en hög medelinkomst. Detta är för övrigt helt naturligt. Främst kommer även här gruppen företagare inom fria yrken med en medelinkomst om 18.834 kr. Därefter följa företagare inom handel (13.676 kr.), samfärdsl (13.105 kr.) och byggnadsverksamhet (12.907 kr.), anställda inom byggnadsverksamhet (11.235 kr.) och allmän förvaltningstjänst (11.207 kr.) samt företagare inom industri och hantverk i övrigt (11.132 kr.). Den lägsta medelinkomsten förekommer i gruppen anställda inom husligt arbete (3.296 kr.).

Uppgifter om medelinkomsten i skilda åldersklasser lämnas härnadan.

Åldersklasser	Medelinkomst, kr.
—16 år	3.361
16—20 „	4.450
20—25 „	6.686
25—30 „	9.027
30—35 „	10.053
35—40 „	10.733
40—50 „	10.744
50—67 „	9.676
67— „	5.614

Vad inkomstfördelningen inom olika åldersklasser beträffar, kan iakttagas en med åren fortlöpande inkomstförbättring, vilken för de äldre åldersklasserna, över 50 år, förbyts i en tillbakagång.

Angående inkomstfördelningen alltefter inkomsttagarnas kön och civilstånd lämnas uppgifter i tab. 4.

Av tabellen framgår, att inkomstfördelningen för männen är gynnsammare än för kvinnorna, och detta helt oberoende av civilstånd. Särskilt framträdande är skillnaden mellan gifta män och gifta

kvinnor. Av de sistnämnda komma 63½ % i klasserna under 5.000 kr., medan detta är förhållandet för endast 11½ % av de förstnämnda. Därvid måste dock ihågkommas, att ett betydande antal gifta kvinnor taxerats på grund av samtaxering med maken, medan de däremot ej skulle taxerats, om de varit ogifta eller förut gifta.

Beträffande medelinkomstens variation kan man här liksom i fråga om yrkesgrupperna iakttaga samband mellan gynnsam inkomstfördelning och hög medelinkomst.

Jämfört med året förut har medelinkomsten år 1957 stigit med 375 kr. För enbart företagare utgör ökningen 311 kr., för anställda 475 samt för icke yrkesverksamma 82 kr.

B. Förmögenhetsfördelningen.

Förmögenhetsstatistiken grundar sig på längderna över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt och omfattar således vid 1958 års taxering endast förmögenheter över 80.000 kr. (Tidigare har undre gränsen för beskattningsbar förmögenhet varit 50.000 kr.)

I tab. 5 lämnas uppgifter om förmögenhetsfördelningen inom olika yrkesgrupper. Förmögenhetsuppgifterna avse de skattepliktiga, ej de beskattningbara förmögenheterna.

Såsom av tabellen framgår, uppgick hela antalet förmögenheter till 140.607. Föregående år var motsvarande antal 102.893. Antalet har således under år 1957 ökat med 37.714. Den kraftiga uppgången beror främst på de genom 1957 års allmänna fastighetstaxering ökade fastighetsvärdena.

Av förmögenheterna ägdes, som tab. 5 utvisar, 72.910 (52 %) av företagare, 31.540 (22 %) av anställda samt 36.157

(26 %) av icke yrkesverksamma. De högsta förmögenhetsklasserna äro glest besatta. Sålunda utgöra de 1.631 miljonförmögenheterna, som finnas i landet, endast 1,2 % av samtliga förmögenheter över 80.000 kr., under det att 89 % understiga 300.000 kr. samt 78 % understiga 200.000 kr.

I fråga om de särskilda yrkesgrupperna kan bl. a. observeras, att för företagare inom fria yrken, den yrkesgrupp som i inkomsthänseende stod i en gynnsam särklass, mer än 35 % av förmögenheterna överstiga 200.000 kr. samt mer än 17 % överstiga 300.000 kr. Vidare kan iakttagas, att bland företagarna inom jordbruk finnas 296, bland anställda inom industri och hantverk i övrigt 217 miljonärer. Bland de i inkomsthänseende relativt fåtaliga icke yrkesverksamma, i vilka bl. a. ett stort antal änkor äro inräknade, finnas 551 miljonärer.

Värdet av samtliga skattepliktiga förmögenheter över 80.000 kr. uppgick år 1957 till 27.040,4 milj. kr. I tab. 2 har den totala beskattningsbara förmögenheten för fysiska personer enligt 1958 års

taxering uppgivits till 26.084,8 milj. kr. Skillnaden mellan dessa belopp har flera orsaker men beror främst på sådana reduktioner av skattepliktiga förmögenheter jämlikt 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt, som förekomma, när den skattskyldiges sammanräknade nettoinkomst understiger ett belopp motsvarande $3\frac{1}{3}$ % av den skattepliktiga förmögenheten. Storleken av den förmögenhet, som sålunda genom reduktion undgått beskattning, kan uppskattas till mer än 1.000 milj. kr. eller cirka 4 % av den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten och minskningen i statens skatteintäcker till följd av förmögenhetsreduktionerna till 12,9 milj. kr.

Antal förmögenheter, som på grund av nyssnämnda bestämmelser bli mer eller mindre reducerade vid taxeringen, uppgår till 6.893 eller 5 %. Av dessa komma 2.005 att efter reduktionen understiga 80.000 kr. och således upphöra att vara beskattningsbara. Av dem, som alltjämt kvarstå som beskattningsbara, ha 1023 reducerats maximalt, d. v. s. till hälften av det skattepliktiga beloppet.

Tab. 1. Fastighetsvärden, milj. kr.

Jordbruksfastighet	År 1957	År 1958	Differens
Jordbruksvärde	12.632,2	12.609,5	— 22,7
Skogsvärde	9.338,6	9.249,2	— 89,4
Tomt- och industrivärde	162,2	163,2	+ 1,0
Summa	22.133,0	22.021,9	— 111,1
Annann fastighet	År 1957	År 1958	Differens
Markvärde	12.209,8	12.379,5	+ 169,7
Byggnadsvärde	52.108,3	55.228,1	+ 3.119,8
Parkvärde	3,5	3,8	+ 0,3
Summa	64.321,6	67.611,4	+ 3.289,8

Tab. 2. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

Taxering till statlig inkomstskatt	Fysiska personer m. fl.	Övriga skatt- skyldiga	Samtliga skatt- skyldiga	Differens från år 1957	
				milj. kr.	i %
Uppskattad inkomst:					
av jordbruksfastighet	1.997,5	160,6	2.158,1	— 69,8	— 3,1
„ annan fastighet	368,3	77,3	445,6	— 9,4	— 2,1
„ rörelse o. dyl.	2.763,8	2.798,2	5.562,0	+ 362,0	+ 7,0
„ tjänst	30.996,5	—	30.996,5	+ 2.258,8	+ 7,9
„ kapital	691,6	71,8	763,4	— 57,6	— 7,0
Underskott å förvärvskälla	— 303,2	— 22,7	— 325,9	+ 95,2	+ 41,3
Sammanräknad nettoinkomst	36.514,5	3.085,2	39.599,7	+ 2.388,8	+ 6,4
Allmänna avdrag (utom underskott)	5.353,7	365,4	5.719,1	+ 225,6	+ 4,1
Taxerad inkomst	31.152,1	2.719,9	33.872,0	+ 2.163,6	+ 6,8
Beskattningsbar inkomst	21.275,0	2.719,9	23.994,9	+ 2.010,9	+ 9,1
Uträknad skatt	3.462,0	1.288,2	4.750,2	+ 171,6	+ 3,7
<i>Taxering till statlig förmögenhetsskatt</i>					
Beskattningsbar förmögenhet	26.084,8	1.869,2	27.954,0	+ 220,6	+ 0,8
Uträknad skatt	168,1	2,8	170,9	+ 13,7	+ 8,7
<i>Taxering till kommunal inkomstskatt</i>					
Taxerad inkomst	35.163,9	3.827,2	38.991,1	+ 2.044,3	+ 5,5
Beskattningsbar inkomst	29.104,6	3.827,2	32.931,8	+ 1.911,9	+ 6,2

Tab. 3. Antal inkomsttagare.

Yrkesgrupper	2.000—	Inkomstklasser, kronor					20.000—	Summa	Medel- inkomst, kr.
		2.000— 3.000	3.000— 5.000	5.000— 7.000	7.000— 10.000	10.000— 20.000			
<i>Företagare</i>									
Jordbruk m. binär.	10.850	22.280	55.170	55.920	67.260	67.110	7.894	286.484	8.028
Byggn.-verksamhet.	360	610	1.680	3.150	5.090	8.880	2.962	22.732	12.907
Industri och hant- verk i övrigt ...	3.580	3.700	8.670	8.930	13.300	21.600	6.832	66.612	11.132
Samfärdsel	290	380	1.440	2.720	5.370	11.310	3.222	24.732	13.105
Handel	3.990	3.980	8.670	10.210	15.800	32.780	15.573	91.003	13.676
Fria yrken	1.560	960	1.980	1.500	1.590	2.640	4.882	15.112	18.834
Övriga	1.360	710	730	390	310	350	204	4.054	5.874
Samtliga företagare	21.990	32.620	78.340	82.820	108.720	144.670	41.569	510.729	10.205
<i>Anställda</i>									
Jordbruk m. binär.	31.030	34.760	58.800	44.670	58.730	34.660	1.408	264.058	6.003
Byggn.-verksamhet.	6.590	7.390	17.870	21.420	47.630	129.620	12.925	243.445	11.235
Industri och hant- verk i övrigt	58.400	49.010	109.200	122.570	225.970	460.090	37.201	1.062.441	9.876
Samfärdsel	8.990	8.400	19.900	21.550	55.050	139.980	9.560	263.430	10.648
Handel	61.260	46.640	89.960	81.050	113.100	125.430	28.210	545.650	8.407
Allm. förvalt.-tjänst	33.430	21.610	43.020	37.650	78.350	164.840	45.823	424.723	11.207
Fria yrken	3.600	3.020	5.050	4.330	6.170	7.580	2.957	32.707	9.365
Husligt arbete ...	19.330	21.910	25.550	7.350	2.830	770	51	77.791	3.296
Övriga	9.200	3.850	3.400	1.540	1.190	1.140	182	20.502	3.464
Samtliga anställda.	231.830	196.590	372.750	342.130	589.020	1.064.110	138.317	2.934.747	9.404
Icke yrkesverksam.	103.970	186.070	132.460	49.670	48.350	35.790	8.523	564.833	4.538
Samtl. inkomsttag .	357.790	415.280	583.550	474.620	746.090	1.244.570	188.409	4.010.309	8.821

Tab. 4. Antal inkomstagare.

Kön, civilstånd	2.000—	Inkomstklasser, kronor						Summa	Medel- inkomst, kr.
		2.000— 3.000	3.000— 5.000	5.000— 7.000	7.000— 10.000	10.000— 20.000	20.000—		
Ogifta män	34.800	82.230	138.260	114.160	159.850	176.860	9.393	715.553	7.450
„ kvinnor	41.760	93.160	127.340	95.230	116.680	68.020	4.818	547.008	6.086
Summa ogifta	76.560	175.390	265.600	209.390	276.530	244.880	14.211	1.262.561	6.859
Gifta män	27.810	48.590	112.210	127.790	308.290	872.410	157.517	1.654.617	12.570
„ kvinnor	236.340	89.750	110.160	83.830	97.910	62.740	6.357	687.087	4.690
Summa gifta	264.150	138.340	222.370	211.620	406.200	935.150	163.874	2.341.704	10.258
Förut gifta män ..	3.460	29.570	27.420	16.190	25.100	39.200	5.521	146.461	8.198
„ „ kvinnor	13.620	71.980	68.160	37.420	38.260	25.340	4.803	259.583	5.745
Summa förut gifta	17.080	101.550	95.580	53.610	63.360	64.540	10.324	406.044	6.630
Totalsumma	357.790	415.280	583.550	474.620	746.090	1.244.570	188.409	4.010.309	8.821
Därav män	66.070	160.390	277.890	258.140	493.240	1.088.470	172.431	2.516.631	10.860
„ kvinnor ...	291.720	254.890	305.660	216.480	252.850	156.100	15.978	1.493.678	5.385

Tab. 5. Antal förmögenheter.

Yrkesgrupper	Förmögenhetsklasser, kronor							Summa
	80.000— 100.000	100.000— 150.000	150.000— 200.000	200.000— 300.000	300.000— 500.000	500.000— 1.000.000	1.000.000—	
<i>Företagare</i>								
Jordbruk och binärningar ..	16.727	18.927	6.760	4.304	1.808	682	296	49.504
Byggnadsverksamhet	490	616	221	184	122	46	16	1.695
Industri o. hantverk i övrigt	1.363	1.761	769	578	305	163	66	5.005
Samfärdsel	542	541	189	109	47	24	14	1.466
Handel	3.350	4.607	2.010	1.661	927	381	123	13.059
Fria yrken	371	593	304	367	221	93	23	1.972
Övriga	48	70	27	31	16	13	4	209
Samtliga företagare	22.891	27.115	10.280	7.234	3.446	1.402	542	72.910
<i>Anställda</i>								
Jordbruk och binärningar ..	429	364	129	104	44	30	8	1.108
Byggnadsverksamhet	724	653	189	152	93	50	10	1.871
Industri o. hantverk i övrigt	2.231	2.591	1.176	1.056	822	494	217	8.587
Samfärdsel	582	581	194	162	90	54	25	1.688
Handel	2.206	2.849	1.416	1.342	913	518	198	9.442
Allmän förvaltningstjänst .	2.143	2.735	1.202	934	564	276	75	7.929
Fria yrken	140	221	92	84	45	27	3	612
Husligt arbete	77	65	12	10	3	—	—	167
Övriga	37	44	17	27	3	6	2	136
Samtliga anställda	8.569	10.103	4.427	3.871	2.577	1.455	538	31.540
Icke yrkesverksamma	9.420	11.899	5.266	4.577	2.986	1.458	551	36.157
Samtliga	40.880	49.117	19.973	15.682	9.009	4.315	1.631	140.607